

UCHWAŁA NR XLV/343/2024
Rady Gminy Komarówka Podlaska
z dnia 21 marca 2024 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Komarówka Podlaska na lata 2024 - 2028

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40, z późn. zm.) oraz art. 6 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2023 r. poz. 535 z późn. zm.) Rada Gminy Komarówka podlaska uchwała, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024 - 2028 w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Komarówka Podlaska.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Gminy Komarówka Podlaska

/-/

Joanna Krupska

/dokument podpisany elektronicznie/

UZASADNIENIE

do projektu uchwały w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2028

Na podstawie art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 oraz z 2023 r. poz. 289, 535 i 1606) do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej. Poprzednio przyjęty uchwałą nr III/20/2018 Rady Gminy Komarówka Podlaska z dnia 28 grudnia 2018 r. obowiązywał Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2018-2023.

W związku z nowelizacją ww. ustawy wprowadzoną ustawą z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 535), konieczne jest przyjęcie przez Radę Gminy Komarówka Podlaska ww. Programu.

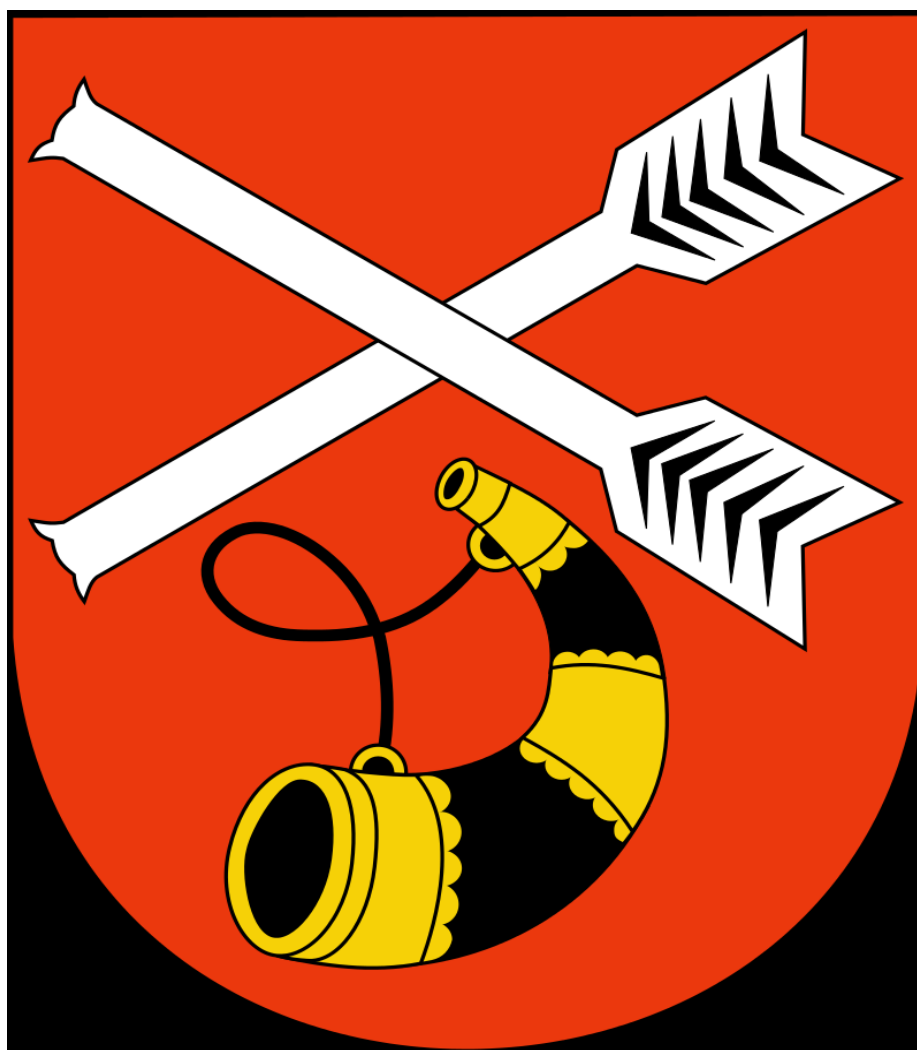
Program stanowi narzędzie do efektywnego przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenia jej negatywnych następstw w życiu społecznym i rodzinnym, a także stworzenia jednolitego, profesjonalnego systemu interwencji i wsparcia dla osób zagrożonych bądź uwikłanych w przemoc domową. Podstawę Programu stanowi diagnoza problemu przemocy i jego rozmiarów na terenie Gminy Komarówka Podlaska. Program zawiera charakterystykę przemocy domowej jako zjawiska społecznego, wykaz celów, zadań i kierunków Programu, jego adresatów oraz określa podstawy prawne podejmowanych działań.

Biorąc pod uwagę powyższe, podjęcie uchwały jest uzasadnione.

Załącznik
do Uchwały Nr XLV/343/2024
Rady Gminy Komarówka Podlaska
z dnia 21 marca 2024 r.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2028

Gmina Komarówka Podlaska

WPROWADZENIE

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym jego osobowość, poglądy, system wartości. Rodzice czy opiekunowie są wzorem dla dzieci. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami oparte na miłości i zrozumieniu. Kiedy następuje dezorganizacja, rodzina nie jest w stanie realizować swoich podstawowych funkcji i zadań, role w rodzinie ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz z oczekiwaniami społecznymi.

Przemoc może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie i bez wątpienia należy zaklasyfikować ją do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Wśród wielu zatrważających zjawisk obserwujemy jeszcze jedno – przemoc staje się towarem sprzedawanym w licznych programach telewizyjnych, główną atrakcją filmów czy gier komputerowych. Obecnie przemoc ta stosowana jest za pomocą środków komunikacji elektronicznej: wyzywanie, straszenie, poniżanie osoby w Internecie lub przy użyciu telefonu, robienie jej zdjęć lub rejestrowanie filmów bez jej zgody, publikowanie w Internecie lub rozsyłanie telefonem zdjęć, filmów lub tekstów, które ją obrażają lub ośmieszają. Choć przemoc, agresja jako forma zachowań społecznych istniała od zarania dziejów we wszystkich kulturach i religiach, to właśnie obecnie obserwujemy zjawisko swoistego rozkwitu, eskalacji przemocy, a jednocześnie wzrastającego nią zainteresowania. Precyzyjne zdefiniowanie tego zjawiska przemocy nastęrcza wielu problemów interpretacyjnych.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej zwana dalej **ustawą** definiuje **przemoc domową** jako: jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności: narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę, ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej, istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Ww. ustawa rozszerza krąg osób objętych ochroną oraz wprowadza nowe definicje, tj.:

- **osoby doznającej przemocy domowej** - należy przez to rozumieć: małżonka, także w przypadku gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków, wstępnych i zstępnych oraz ich małżonków, rodzeństwo oraz ich wstępnych, zstępnych i ich małżonków, osobę pozostającą w stosunku przysposobienia i jej małżonka oraz ich wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków, osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków, osobę wspólnie zamieszkującą i gospodarującą oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków, osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania, małoletniego - wobec których jest stosowana przemoc domowa, przez osobę doznającą przemocy domowej należy także rozumieć małoletniego będącego świadkiem przemocy domowej.

- **osoby stosującej przemoc** - należy przez to rozumieć pełnoletniego, który dopuszcza się przemocy domowej wobec osób, doznających przemocy domowej.

- **świadka przemocy domowej** - należy przez to rozumieć osobę, która posiada wiedzę na temat stosowania przemocy domowej lub widziała akt przemocy domowej.

Wokół przemocy narosło wiele mitów. Jednym z nich jest przekonanie, że jest to zjawisko marginalne, występujące wyłącznie w patologicznych środowiskach.

Przemoc domowa jest zjawiskiem coraz bardziej powszechnym i stanowi poważny problem społeczny. Przemoc ze strony najbliższej osoby jest doświadczeniem traumatycznym, okaleczającym psychikę. Co ważne przemoc rzadko jest incydem jednorazowym. Zazwyczaj ma ona charakter długotrwały i cykliczny. Przemoc domową można oceniać w kategoriach prawnych, moralnych, psychologicznych i społecznych. Pomimo tego, iż przemoc jest problemem trudnym do zdiagnozowania, to zdaniem

specjalistów rozmiary i szkodliwość zjawisk związanych z przemocą wskazują, że jest to jeden ze szczególnie ważnych problemów społecznych w Polsce. Narastanie zjawiska przemocy wymaga niezwłocznego podjęcia działań.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej w art. 6 ust. 2 pkt 1 nałożyła na gminę obowiązek opracowania i realizacji gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej.

Z uwagi na obowiązek ustawowy oraz społeczny nakaz dbania o osoby dotknięte przemocą domową zwłaszcza w swoim lokalnym środowisku należy podejmować działania mające na celu pomoc i wsparcie ww. poprzez wyznaczenie, opracowanie kierunków i sposobów osiągnięcia powyższych celów – czego namacalnym elementem jest m.in. opracowanie przedmiotowego Programu.

I. CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ

Przemoc domowa, według definicji obowiązującej w Polsce, zawartej w Ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, oznacza: jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej;

Przemoc domową charakteryzuje:

- intencjonalność – działanie sprawcy jest zamierzone i ma na celu kontrolowanie, podporządkowanie sobie ofiary;
- dysproporcja sił – sprawca ma przewagę (fizyczną, emocjonalną, intelektualną, ekonomiczną i społeczną) nad ofiarą;
- naruszenie praw i dóbr osobistych – sprawca wykorzystując przewagę siły narusza podstawowe prawa ofiary, np. prawo do nietykalności osobistej, godności;
- szkody i cierpienie ofiar – działanie sprawcy przynosi ofierze szkody fizyczne i psychiczne czasem również materialne.

Osobą doznającą przemocy domowej może być każdy, szczególnie:

- współmałżonkowie lub partnerzy (najczęściej kobiety);
- dzieci,
- osoby starsze,
- osoby chore i niepełnosprawne.

Na występowanie zjawiska przemocy domowej ma wpływ wiele różnych czynników, a prawdopodobieństwo jej wystąpienia zwiększają:

- normy społeczne i kulturowe - w wielu środowiskach wciąż istnieje silne przekonanie o prawie rodziców do dominacji nad dziećmi, dominacji mężczyzn nad kobietami; nadal utrwalany jest wzorzec męczyzny silnego i przebojowego, mężczyzna ma być zdobywcą, a kobieta powinna być mu uległa; istnieje przyzwolenie na stosowanie kar cielesnych wobec dzieci;
- normy związane z prywatnością rodziny – „brudy należy prac w własnym domu”, „nie mów nikomu co dzieje się w domu”, „w sprawy rodzinne nie należy się wtrącać”;
- status ekonomiczny – stres związany ze zbyt niskimi zarobkami, czy zagrożenie utratą pracy;
- alkoholizm – nadmierne spożywanie alkoholu; alkohol ogranicza możliwość kontroli własnego zachowania, zwiększa prawdopodobieństwo reagowania złością i gniewem, powoduje zaburzenia percepcji i oceny rzeczywistości

- dziedziczenie wzorca przemocy – bycie ofiarą lub świadkiem przemocy w dzieciństwie zwiększa prawdopodobieństwo stosowania przemocy w życiu dorosłym, ;
- osobowość osoby doznającej przemocy – tzw. dezadapcyjność, czyli brak zdolności jednostki do przystosowania się do zmieniających się warunków środowiskowych i utrzymywania optymalnego poziomu funkcjonowania psychospołecznego; jej przejawem są następujące cechy: przekonanie jednostki, że jest poza społecznością, nie jest jej częścią, lęk, pesymistyczna wizja przyszłości, brak wiary we własne możliwości, przekonanie, że nie mam na nic wpływu, że wszystko zależy od warunków zewnętrznych, poczucie osamotnienia, rezygnacja, zobojętnienie, nieśmiałość w kontaktach z innymi, sztuczność, nieszczerłość.
- osobowość sprawcy - chęć dominacji, wrodzona lub nabyta skłonność do agresji, nieufność, zazdrość, brak empatii, niska wrażliwość, niskie poczucie własnej wartości, obawa przed odrzuceniem i utratą rodziny.

Wyróżnia się podstawowe rodzaje przemocy:

1. **Przemoc fizyczną**, obejmującą działania bezpośrednie, które wyrządzają ból i cierpienie fizyczne.
2. **Przemoc psychiczną**, która jest działaniem krzywdzącym, wykorzystującym mechanizm procesów psychologicznych.
3. **Przemoc seksualną**, działającą w obszarze zachowań seksualnych, naruszającą intymność pożycia.
4. **Przemoc ekonomiczną**, dotyczącą warunków materialnych, która opiera się na uzależnieniu ofiary od statusu materialnego sprawcy.
5. **Zaniedbanie** – to ciągle nie zaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych, biologicznych i emocjonalnych.

Rodzaje przemocy	Formy przemocy
przemoc fizyczna	bicie, szarpanie, kopanie, duszenie, popychanie, obezwładnianie i inne
przemoc psychiczna	izolowanie, wyzywanie, ośmieszanie, grożenie, krytykowanie, poniżanie i inne
przemoc seksualna	zmuszanie do obcowania płciowego, innych czynności seksualnych i inne
przemoc ekonomiczna	niełożenie na utrzymanie osób, wobec których istnieje taki obowiązek, niezaspokajanie potrzeb materialnych, niszczenie rzeczy osobistych, demolowanie mieszkania, wynoszenie sprzętów domowych i ich sprzedawanie i inne.
przemoc za pomocą środków komunikacji elektronicznej	wyzywanie, straszenie, poniżanie osoby w Internecie lub przy użyciu telefonu, robienie jej zdjęcia lub rejestrowanie filmów bez jej zgody, publikowanie w Internecie lub rozsyłanie telefonem zdjęć, filmów lub tekstów, które ją obrażają lub ośmieszają i inne
inny rodzaj zachowań	zaniedbanie, niezaspokojenie podstawowych potrzeb biologicznych, psychicznych i innych, niszczenie rzeczy osobistych, demolowanie mieszkania, wynoszenie sprzętów domowych i ich sprzedawanie, pozostawianie bez opieki osoby, która z powodu choroby, niepełnosprawności lub wieku nie może samodzielnie zaspokoić swoich potrzeb, zmuszanie do picia alkoholu, zmuszanie do zażywania środków odurzających, substancji psychotropowych lub leków

Przemoc domowa jest zjawiskiem wysoce szkodliwym dla osoby jej doświadczającej. Oprócz szkód fizycznych w postaci obrażeń ciała, które występują bezpośrednio po akcie przemocy fizycznej lub seksualnej, powoduje również szkody psychiczne, które pojawiają się z czasem i wymagają długotrwałego i profesjonalnego leczenia. Należą do nich:

- zespół zaburzeń stresu pourazowego (PTSD) – objawia się: ponownym doświadczaniem traumatycznego przeżycia poprzez wspomnienia lub powracające koszmary senne; nadpobudliwością, problemami ze snem, trudnościami z koncentracją uwagi, z zapamiętywaniem, drażliwością, złością, omdleniami, nadmierną czujnością; unikanie rozmów na temat wydarzenia oraz miejsc i osób, związanych z przykrym doświadczeniem; PTSD diagnozuje się u około 60 % ofiar przemocy domowej;
- uzależnienia – wszelkie uzależnienia (alkoholizm, narkomania, lekomania), które dla ofiary przemocy są ucieczką od bólu fizycznego i psychicznego
- zaburzenia depresyjne - obniżony nastrój, emocjonalne otępienie, niska samoocena, brak chęci do działania, negatywne myślenie o sobie, świecie, przyszłości;
- zaburzenia lękowe – odczuwanie leku przed podjęciem działania, krytyką, odrzuceniem;
- wiktymizacja – przyjęcie tożsamości ofiary; ofiara przemocy, w skutek doznawania przemocy, podejmowania nieskutecznych prób obrony siebie, a także nieumiejętnych prób pomocy z zewnątrz, nabiera przekonania, że zasługuje na takie zachowanie.

Przemoc domowa jest przestępstwem, ściganym z oskarżenia publicznego.

Zgodnie z treścią art. 11a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej – „*Jeżeli osoba stosująca przemoc domową wspólnie zajmująca mieszkanie swoim zachowaniem polegającym na stosowaniu przemocy domowej czyni szczególnie uciążliwym wspólne zamieszkiwanie, osoba doznająca tej przemocy może żądać, aby sąd, właściwy według przepisów ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego o postępowaniu nieprocesowym, zobowiązał ją do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazał zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia*”

W systemie ochrony osób pokrzywdzonych przemocą ustawa wprowadza nowe narzędzie natychmiastowej izolacji sprawców przemocy domowej, chodzi o zakaz zbliżania się do pokrzywdzonych, zakaz zbliżania się do miejsc w których pracują, uczą się oraz zakaz kontaktowania się z nimi.

Ponadto zgodnie z 66c. Kodeksu Wykroczeń niestosowanie się do obowiązków przez osoby stosujące przemoc domową skierowane do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych lub programach psychologiczno-terapeutycznych podlega karze ograniczenia wolności albo grzywny.

Zakłada również pomoc osobie doznającej przemocy domowej.

Osobie doznającej przemocy domowej udziela się bezpłatnej pomocy, w szczególności w formie:

- 1) poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego;
- 2) interwencji kryzysowej i wsparcia;
- 3) ochrony przed dalszym krzywdzeniem, przez uniemożliwienie osobie stosującej przemoc domową korzystania ze wspólnie zajmowanego mieszkania z osobą doznającą przemocy domowej oraz zakazanie kontaktowania się i zbliżania się do osoby doznającej przemocy domowej;
- 4) zapewnienia osobie doznającej przemocy domowej bezpiecznego schronienia w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla osób doznających przemocy domowej;
- 5) badania lekarskiego w celu ustalenia przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy domowej oraz wydania zaświadczenia lekarskiego w tym przedmiocie;
- 6) zapewnienia osobie doznającej przemocy domowej, która nie ma tytułu prawnego do lokalu zajmowanego wspólnie z osobą stosującą przemoc domową, pomocy w uzyskaniu mieszkania.

II. ZAŁOŻENIA GMINNEGO SYSTEMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ W GMINIE KOMARÓWKA PODLASKA

Przemoc domowa jest zjawiskiem społecznie nieakceptowalnym, nie znajdującym usprawiedliwienia, a przeciwdziałanie temu zjawisku jest przedmiotem skoordynowanych działań zaradczych.

1. Najważniejsze jest bezpieczeństwo osoby doznającej przemocy.

2. Za przemoc zawsze odpowiedzialny jest sprawca przemocy, bez względu na rodzaj przemocy oraz bez względu na to co zrobiła osoba doznająca przemocy.
3. Podstawowym zadaniem jednostek odpowiedzialnych za walkę z przemocą jest zatrzymanie przemocy, bez tego pomoc jest nieskuteczna.

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej to dokument, którego zadaniem jest wprowadzenie w życie działań, mających na celu udzielanie pomocy ofiarom przemocy, a także podejmowanie odpowiednich działań wobec sprawców przemocy oraz zwrócenie uwagi społeczności lokalnej na zjawisko przemocy. Program wyznacza również główne kierunki działania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej, w celu skutecznego reagowania na to zjawisko. Potrzeba opracowania takiego dokumentu wynika nie tylko z przesłanek formalnych, ale również z odczuwalnych, negatywnych zjawisk społecznych na terenie gminy.

Program zakłada kompleksową pomoc, zarówno dla ofiar jak i sprawców przemocy, przy udziale służb i instytucji oraz społeczności lokalnej. Wymaga podejmowania równoczesnych działań o charakterze interwencyjnym, profilaktycznym i terapeutycznym. Sposoby realizacji zadań ujętych w programie dostosowane są do potrzeb i możliwości ich realizacji w gminie, w oparciu o posiadane zasoby.

III. PODSTAWY PRAWNE

Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych przez następujące akty prawne:

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2023 poz. 535, z późn. zm.).
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz.U. z 2023r. poz. 901 z późn. zm.).
3. Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2023 r. poz. 2151, z późn. zm.).
4. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2023 poz. 1870).
5. Uchwała Nr XLI/309/2023 Rady Gminy Komarówka Podlaska z dnia 30 sierpnia 2023r. w sprawie trybu i sposobu powoływania oraz odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Komarówka Podlaska (Dz. U. Woj. Lubelskiego poz. 5531).
6. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2023r. poz. 1939 z późn. zm.).
7. Ustawa z dnia 8 marca 1990r o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2023 r. poz. 40 z późn. zm.).
8. Ustawa z dnia 25 lutego 1945r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. z 2020 r. poz. 1359 z późn. zm.).
9. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997r. Kodeks karny (Dz.U. z 2022 r. poz. 1138, z późn. zm.).
10. Ustawa z dnia 17 listopada 1964r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 2021 r., poz. 1805 z późn. zm.).

IV. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W GMINIE KOMARÓWKA PODLASKA

Gmina Komarówka Podlaska realizowała Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Komarówka Podlaska na lata 2018-2023, przyjęty Uchwałą Nr III/20/2018 Rady Gminy Komarówka Podlaska.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami działania wynikające z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej koordynuje Zespół Interdyscyplinarny, powołany Zarządzeniem nr 90/2023 Wójta Gminy Komarówka Podlaska z dnia 21 września 2023 r. w sprawie powołania Zespołu Interdyscyplinarnego w Komarówce Podlaskiej. Skład Zespołu Interdyscyplinarnego z różnych instytucji

działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej jest dostosowany do aktualnie działających placówek na terenie gminy. W skład Zespołu Interdyscyplinarnego wchodzi 15 osób. Przewodniczącym ZI i koordynatorem jego prac jest kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Komarówce Podlaskiej. Natomiast obsługą techniczną i organizacyjną prac Zespołu Interdyscyplinarnego oraz poszczególnych grup roboczych zajmuje się Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Komarówce Podlaskiej.

W 2023 roku odbyły się 4 posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego. Powołano 9 grup diagnostyczno-pomocowych, które odbyły 24 spotkania.

W 2023 roku do Zespołu Interdyscyplinarnego zgłoszono 11 przypadków (w 8 rodzinach) przemocy domowej, w których zostały uruchomione procedury Niebieskich Kart. W 10 przypadkach NK zostały wszczęte przez funkcjonariuszy policji, w jednej przez pracownika socjalnego. Do każdego przypadku powołano grupę roboczą (diagnostyczno-pomocową), w skład której wchodziła przedstawiciel instytucji adekwatnie do sytuacji rodziny. Podejmowali oni działania zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi, mającymi na celu zaprzestanie przemocy w danej rodzinie oraz poprawę sytuacji. W 1 przypadku odstąpiono od wszczęcia procedury NK.

Ponadto we współpracy ze szkołami oraz Gminną Komisją ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w ramach działań profilaktycznych na terenie Gminy Komarówka Podlaska prowadzone są kampanie, konkursy lub akcje informacyjne w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Działania profilaktyczne kierowane są zarówno do uczniów placówek oświatowych, jak i do ogółu mieszkańców Gminy Komarówka Podlaska. Na bieżąco członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego udostępniają wśród mieszkańców broszury i materiały informacyjne o tematyce przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Analizując czynniki sprzyjające skutecznej pomocy osobom dotkniętym przemocą domową oraz czynniki utrudniające skuteczną pomoc osobom dotkniętym przemocą domową należy stwierdzić iż od kilku lat nie ulegają zmianie. Można wśród nich wskazać:

1) Czynniki sprzyjające skutecznej pomocy osobom dotkniętym przemocą domową, tj.:

1. Wzrost świadomości społeczeństwa nt. problemu przemocy dzięki kampaniom w mediach ogólnopolskich.
2. Możliwość wszczęcia NK przez różne podmioty. Skład GR ustalany indywidualnie dla każdej rodziny. Unikanie sprzecznych lub powielających się działań różnych specjalistów. Bezpośrednia komunikacja członków ZI, wymiana spostrzeżeń, wiedzy, komplementarność działań.
3. Kompleksowa pomoc rodzinie w jednym miejscu.
4. Zobowiązanie przedstawicieli różnych jednostek do współpracy w zakresie p/przemocy w środowisku lokalnym.
5. Możliwość uzgodnienia diagnozy i planu pomocy w oparciu o informacje z różnych źródeł, współpraca osób, które są zorientowane w sytuacji konkretnej rodziny.
6. Gotowe formularze NK, wzory druków, terminowość w ramach procedury. Wprowadzenie jednolitego narzędzia dla wszystkich przedstawicieli zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie (jednolitość druków ułatwia organizację pracy i przejrzystość dokumentacji).
7. Obecność kuratora na posiedzeniach ZI i grup pomaga w szybszym podjęciu działań, m.in. w sprawie małoletnich dzieci. Większe możliwości skutecznego oddziaływania z racji prestiżu zawodowego i instrumentów prawnych, którymi dysponują.
8. Zmiany prawne umożliwiające natychmiastową izolację sprawców/eksmisję itp.
9. Możliwość szkoleń, podnoszenia umiejętności pomocy osobom uwikłanym w przemoc.
10. Większa liczba przeszkolonych członków ZI wpływa na efektywność w pracy z rodzinami z problemem przemocy.

2) Czynniki utrudniające skuteczną pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, tj.:

1. Delegowanie odpowiedzialności za realizację Programu wyłącznie na pomoc społeczną.

2. Ograniczone środki finansowe na działania informacyjne, edukacyjne, profilaktyczne zmniejszają możliwość dotarcia do środowiska lokalnego i podnoszenia świadomości (brak ustawowych gwarancji przeznaczania środków na działania w zakresie przemocy domowej).
3. Ograniczone środki finansowe na szkolenia i wsparcie dla członków zespołu interdyscyplinarnego.
4. Brak zobowiązania osób objętych procedurą NK do udziału w spotkaniach grup roboczych oraz formach pomocy (np. terapie).
5. Brak motywacji członków do podejmowania działań spowodowany brakiem czasu, nadmiarem obowiązków służbowych, brakiem wynagrodzenia za dodatkową pracę w ramach ZI.
6. Brak reakcji środowiska lokalnego wynikający z niechęci do wtrącania się do życia innych, obojętność społeczna.
7. Niska aktywność rodzin do współpracy (wynikająca z opowiadania o problemach rodziny z liczną grupą przedstawicieli instytucji). Brak poczucia anonimowości, wstyd, poczucie presji, szybkie tempo podejmowanych działań.
8. Zbyt długi okres toczących się postępowań, umarzanie spraw, przy których członkowie grup napracowali się, natomiast sprawcy czują się bezkarni, a kary wobec nich są niewielkie.
9. Faktyczne trudności w procedurze odizolowania sprawcy od ofiary, przyzwolenie sprawcom, mimo zakazów, na zbliżenie się do ofiary i powrót do domu.
10. Trudny dostęp do specjalistów w małych gminach, w związku z tym pomoc nie może być udzielona szybko. Zbyt długo ciągnące się procedury nakazujące sądowe leczenie.
11. Nieskuteczność prowadzonych terapii odwykowych.

Zjawisko elementów przemocy domowej w ujęciu statystycznym jak również zmiany w tym zakresie na przestrzeni ostatnich trzech lat na terenie Gminy Komarówka Podlaska przedstawiają tabele nr 1, 2 i 3.

Tabela nr 1. - Przemoc domowa w ujęciu statystycznym w latach 2021-2023.

Przemoc domowa	2021	2022	2023
Liczba sporządzonych Niebieskich Kart-A	6	10	11

Tabela nr 2. - Instytucje wszczynające procedurę NK.

Instytucja wszczynająca Procedurę	Liczba Niebieskich Kart przekazanych do przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego		
	2021	2022	2023
Policja	6	10	10
OPS	-	1	1
Oświata	-	-	-
Służba Zdrowia	-	-	-
GKRPA	-	-	-
RAZEM	6	11	11

Tabela nr 3 – Procedura Niebieskiej Karty – dane szczegółowe.

		2021	2022	2023
Liczba rodzin w których występuje przemoc – rodziny objęte pomocą grupy		6	11	10
Liczba osób podejrzanych o stosowanie przemocy		6	11	10
W tym :	kobiety	0	1	1
mężczyźni		6	10	9
Liczba osób objętych działaniami w ramach procedury NK		12	25	22
W tym: kobiety		5	9	12
mężczyźni		2	1	4
dzieci		5	15	6
Liczba sporządzonych Niebieskich Kart C przez Zespół/Grupę		6	10	10
Liczba sporządzonych Niebieskich Kart D przez Zespół/Grupę		2	9	10
Liczba zakończonych procedur NK		5	7	5

Z analizy dokumentów znajdujących się w GOPS w Komarówce Podlaskiej wynika, że liczba sporządzonych Niebieskich Kart wyniosła: w 2021 r. 6, w 2022 r. - 10, w 2023 r. 11.

Tabela nr 2 pokazuje, że najczęściej procedura Niebieskiej Karty jest wszczynana przez funkcjonariuszy Policji. W drugiej kolejności instytucją uruchamiającą procedurę przemocową jest Ośrodek Pomocy Społecznej. W ciągu ostatnich trzech lat nie odnotowano przypadków uruchamiania procedury przez placówki oświaty czy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Komarówce Podlaskiej. W przeważającej większości osobami narażonymi na doznawanie przemocy są kobiety, natomiast mężczyźni wskazywani są jako osoby podejrzane o stosowanie przemocy domowej. Sprawcami przemocy są przeważnie osoby najbliższe, tj. małżonkowie i partnerzy. Zazwyczaj przyczyną interwencji policyjnych na terenie Gminy są awantury domowe, w tym awantury pod wpływem alkoholu. Najczęściej występującą formą przemocy jest przemoc psychiczna (wyzwiska, izolacja, poniżanie, ośmieszanie, krytykowanie, grożenie) i przemoc fizyczna (bicie, kopanie, szarpanie, popychanie, obezwładnianie, duszenie).

Prowadzone dotychczas działania lokalne powodują coraz częstsze zmiany świadomości społecznej i z jednej strony – zwiększa się gotowość ofiar przemocy do ujawniania takich spraw, a z drugiej – wiążą się z większym profesjonalizmem przedstawicieli służb zobowiązanych do podejmowania interwencji i udzielania pomocy.

Celem działań podejmowanych na rzecz osób i rodzin będących w kryzysie, w tym dotkniętych przemocą jest zapobieganie pogłębianiu się występujących dysfunkcji.

V. CELE PROGRAMU

Cel główny Programu to:

Przeciwdziałanie zjawisku przemocy domowej i skuteczne rozwiązywanie problemów z nim związanych oraz ochrona i wsparcie ofiar przemocy na terenie Gminy Komarówka Podlaska.

Cel główny jest realizowany poprzez cele szczegółowe:

Cel 1. Diagnozowanie zjawiska przemocy domowej w Gminie Komarówka Podlaska				
Lp.	Działanie	Realizatorzy	Wskaźniki realizacji	Termin realizacji
1.	Zbieranie danych dotyczących zjawiska przemocy w Gminie Komarówka Podlaska : - liczba założonych NK - liczba rodzin w których występuje przemoc - instytucja wszczynająca procedurę - liczba zakończonych NK z wyszczególnieniem powodu zakończenia - liczba złożonych zawiadomień do Policji z wyszczególnieniem strony składającej zawiadomienie - liczba sprawców przemocy nadużywających alkoholu	Zespół Interdyscyplinarny na podstawie analizy NK, informacji z Powiatowej Komendy Policji w Radzynie Podlaskim oraz ze Szkół, Ośrodka Zdrowia, prokuratury, kuratorów czy OPS	Liczba opracowanych statystyk	2024-2028 Statystyki dotyczyć będą zakońzonego roku kalendarzowego

Cel 2. Zwiększenie skuteczności działań zmierzających do wzmocnienia współpracy i zwiększenie kompetencji zawodowych służb realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.				
Lp.	Działanie	Realizatorzy	Wskaźniki realizacji	Termin realizacji
1.	Uczestnictwo członków Zespołu Interdyscyplinarnego w szkoleniach dotyczących problemu przemocy domowej	Zespół Interdyscyplinarny Pracownicy socjalni OPS	Liczba certyfikatów, zaświadczeń potwierdzających udział w szkoleniach	2024-2028 Szkolenia dla członków ZI organizowane będą przynajmniej jeden raz na dwa lata
2.	Uczestnictwo pracowników socjalnych w grupach wsparcia, szkoleniach.	Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego	Liczba odbytych szkoleń	
3.	Spotkania członków Zespołu Interdyscyplinarnego co najmniej raz na dwa miesiące		Liczba protokołów, spotkań ZI	

Cel 3. Działania profilaktyczne i edukacyjne w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej i możliwości uzyskania pomocy i wsparcia

Lp.	Działanie	Realizatorzy	Wskaźniki realizacji	Termin realizacji
1.	<p>Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców Gminy na temat zjawiska przemocy domowej:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zamieszczanie informacji na stronie internetowej, - dystrybucja materiałów informacyjnych przygotowanych przez instytucje zajmujące się przeciwdziałaniem przemocy domowej 	<p>Ośrodek Pomocy Społecznej w Komarówce Podlaskiej, Zespół Interdyscyplinarny, Szkoły, Ośrodek Zdrowia, Policja</p>	<p>Liczba materiałów informacyjnych</p> <p>Liczba informacji zamieszczonych na stronie</p> <p>Liczba przekazanych informatorów i ulotek</p>	2024-2028

Cel 4. Zapewnienie kompleksowej pomocy członkom rodzin z problemem przemocy.

Lp.	Działanie	Realizatorzy	Wskaźniki realizacji	Termin realizacji
1.	Prowadzenie przez Zespół Interdyscyplinarny zintegrowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.	Zespół Interdyscyplinarny Ośrodek Pomocy Społecznej, Policja, Szkoły, Ośrodek Zdrowia, kuratorzy, Sąd	Dokumentacja ZI dotycząca prowadzonych procedur NK	2024-2028 2024-2028 2024-2028 2024-2028
2.	Rozpowszechnianie informacji o instytucjach udzielających pomocy w sytuacji występowania przemocy domowej.		informacje umieszczone na tablicach ogłoszeń, ogólnodostępne ulotki, broszury	
3.	Zapewnienie dostępu do wsparcia psychologicznego i prawnego w ramach własnych możliwości		informatory, liczba osób które skorzystały z poradnictwa	

Cel 5. Zapewnienie ofiarom przemocy bezpieczeństwa i ochrony izolującej od sprawców, pomocy socjalnej i terapeutycznej, realizacja programów psychologiczno – terapeutycznych oraz programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy.

Lp.	Działanie	Realizatorzy	Wskaźniki realizacji	Termin realizacji
1.	Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej oraz wsparcia osobom dotkniętym przemocą, poradnictwo psychologiczne, prawne, socjalne, rodzinne.	Zespół Interdyscyplinarny, OPS, Komisariat Policji , Sąd, Kuratorzy Sądowi, placówki ochrony zdrowia	Liczba osób, którym udzielono pomocy Liczba osób którym zabezpieczono schronienie	2024-2028 2024-2028 2024-2028 2024-2028
2.	Umieszczanie osób i rodzin dotkniętych przemocą w bezpiecznym schronieniu dającym poczucie izolacji przed agresywnością sprawcy, pomoc prawna w działaniach separujących ofiary od sprawców przemocy.	Specjaliści, psycholog, terapeuta posiadający uprawnienia do prowadzenia programów	Liczba osób podejrzanych o stosowanie przemocy domowej	
3.	Kierowanie do programów psychologiczno-terapeutycznych, korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy.			

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na terenie Gminy Komarówka Podlaska, zwany Programem ma charakter długofalowy, jego działania obejmują lata 2024–2028.

VI. SŁUŻBY POWOŁANE DO REALIZACJI USTAWY O PRZECIWDZIAŁANIU PRZEMOCY DOMOWEJ I ICH ZADANIA, SYSTEM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ W GMINIE KOMARÓWKA PODLASKA, ZASOBY INSTYTUCJONALNE

Przedstawiciele działający na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej oraz Zespołu Interdyscyplinarnego:

- obligatoryjnie:

- Jednostki organizacyjne pomocy społecznej
- Policja

- fakultatywnie:

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Oświata
- Ochrona Zdrowia
- Organizacje pozarządowe
- Sąd, kuratorzy sądowi, prokuratorzy

Każda z wymienionych służb w ramach swoich kompetencji zobowiązana jest do podejmowania działań zmierzających do udzielenia wsparcia osobom doznającym przemocy domowej. Jednostki współpracują ze sobą w celu osiągnięcia wspólnego celu jakim jest zdiagnozowanie oraz zwalczanie problemu przemocy.

1. Postępowanie pracowników socjalnych w sytuacji uzyskania informacji o występowaniu przemocy domowej

Działania interwencyjne pracownika socjalnego w sytuacji zagrożenia życia, zdrowia, bezpieczeństwa osoby/osób doświadczających przemocy domowej obejmują:

- wezwanie policji,
- wezwanie pogotowia ratunkowego,
- zapewnienie miejsca w całodobowej placówce dla ofiar przemocy domowej, w tym np. w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy domowej lub ośrodku interwencji kryzysowej,
- niezwłoczne zawiadomienie policji lub prokuratora o powzięciu podejrzenia o popełnieniu ściganego z urzędu przestępstwa z użyciem przemocy domowej.

W razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą domową, podjęcie decyzji wspólnie z policjantem i przedstawicielem służb medycznych o odebraniu dziecka z rodziny, celem umieszczenia u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej lub placówce opiekuńczo – wychowawczej (zgodnie z art.12 a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej).

Działania pracownika socjalnego podejmowane w ramach procedury „Niebieskie Karty” wynikające z Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.

Procedura „Niebieskie Karty” są to różne działania podejmowane w sytuacji podejrzenia lub stwierdzenia stosowania przemocy domowej na podstawie przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Celem procedury „Niebieskie Karty” jest zatrzymanie przemocy domowej i udzielenie pomocy i wsparcia osobie doznającej przemocy domowej. Na skutek wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” informacja dotycząca przemocy jest przekazywana do grupy diagnostyczno-pomocowej. W trakcie procedury członkowie grupy kontaktują się także z osobą, która przemoc stosuje.

W ramach procedury pracownik socjalny jednostki organizacyjnej pomocy społecznej:

- 1) diagnozuje sytuację, potrzeby i zasoby osoby doznającej przemocy domowej;
- 2) udziela kompleksowych informacji o:
 - a) możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób doznających przemocy domowej,
 - b) formach pomocy małoletnim doznającym przemocy domowej oraz o instytucjach i podmiotach świadczących tę pomoc,
 - c) możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby doznającej przemocy domowej;
- 3) organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby doznającej przemocy domowej;
- 4) zapewnia osobie doznającej przemocy domowej, w zależności od potrzeb, schronienie w całodobowej placówce świadczącej pomoc, w tym w szczególności w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla osób doznających przemocy domowej lub innej placówce, w tym prowadzonej przez organizacje pozarządowe i stowarzyszenia, działające na podstawie przepisów ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
- 5) bierze udział w opracowaniu przez grupę diagnostyczno-pomocową indywidualnego planu pomocy;
- 6) podejmuje działania mające na celu zapobieganie zagrożeniom mogącym występować w środowisku domowym, w szczególności składa systematyczne wizyty sprawdzające stan bezpieczeństwa osoby doznającej przemocy domowej, w zależności od potrzeb określonych przez grupę diagnostyczno-pomocową;

7) może prowadzić rozmowy w szczególności o prawnokarnych konsekwencjach stosowania przemocy domowej oraz informować osobę stosującą przemoc domową o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii, udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych lub programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.

Inne działania pracownika socjalnego w stosunku do osób dotkniętych przemocą domową :

- udzielanie wsparcia emocjonalnego, poradnictwo, w razie potrzeby,
- towarzyszenie podczas załatwiania spraw w instytucjach (prokuratura, policja, sąd i in.),

zawarcie kontraktu socjalnego,

- umożliwienie skorzystania z poradnictwa specjalistycznego: psychologicznego, prawnego, socjalnego, pedagogicznego,
- planowanie – odpowiednio do potrzeb – pomocy pieniężnej lub rzeczowej,
- udzielanie informacji na temat instytucji i organizacji pomagających ofiarom przemocy,
- zapewnienie wsparcia dzieciom, poprzez umożliwienie skorzystania z poradnictwa specjalistycznego lub skierowanie do placówki wsparcia dziennego,
- monitorowanie sytuacji w rodzinie w trakcie istnienia problemu przemocy oraz po jego zakończeniu przez okres umożliwiający jednoznaczne stwierdzenie, że przemoc już nie występuje,
- udział w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego, grupach diagnostyczno-pomocowych.

2. Postępowanie funkcjonariuszy Policji w sytuacji uzyskania informacji o występowaniu przemocy domowej

W ramach procedury funkcjonariusz Policji:

- 1) udziela osobie doznającej przemocy domowej niezbędnej pomocy, w tym udziela pierwszej pomocy przedmedycznej; 19
- 2) organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby doznającej przemocy domowej;
- 3) podejmuje, w razie potrzeby, inne niezbędne czynności zapewniające ochronę życia, zdrowia i mienia osób doznających przemocy domowej, włącznie z zastosowaniem na podstawie odrębnych przepisów w stosunku do osoby stosującej przemoc domową środków przymusu bezpośredniego i zatrzymania;
- 4) przeprowadza, o ile jest to możliwe, z osobą stosującą przemoc domową rozmowę, w szczególności o odpowiedzialności karnej za znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od osoby stosującej przemoc domową albo nad małoletnim lub pełnoletnią osobą nieporadną ze względu na jej wiek lub stan zdrowia, oraz wzywa osobę stosującą przemoc domową do zachowania zgodnego z prawem i zasadami współżycia społecznego;
- 5) przeprowadza na miejscu zdarzenia, w przypadkach niecierpiących zwłoki, czynności procesowe w niezbędnym zakresie, w granicach koniecznych do zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa;
- 6) podejmuje działania mające na celu zapobieganie zagrożeniom mogącym występować w środowisku domowym, w szczególności składa systematyczne wizyty sprawdzające stan bezpieczeństwa osoby doznającej przemocy domowej, w zależności od potrzeb określonych przez grupę diagnostyczno-pomocową;
- 7) dokonuje niezbędnych ustaleń w zakresie udziału osoby stosującej przemoc domową w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;
- 8) informuje, w formie notatki urzędowej, zespół interdyscyplinarny o działaniach podejmowanych wobec osoby doznającej przemocy domowej oraz osoby stosującej przemoc domową, w tym w szczególności o udziale w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.

SYSTEM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ W GMINIE KOMARÓWKA PODLASKA, ZASOBY INSTYTUCJONALNE I REALIZOWANE DZIAŁANIA

Zgodnie z art. 6. ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej lub ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, chyba, że przepisy niniejszej ustawy stanowią inaczej.

Do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym:

- 1) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej;
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową;
- 3) zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Zespół Interdyscyplinarny

1. Zespół interdyscyplinarny realizuje działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej.

2. Do zadań zespołu interdyscyplinarnego należy tworzenie warunków umożliwiających realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, o których mowa w art. 9a ust. 3-5, w szczególności przez:

- 1) diagnozowanie problemu przemocy domowej na poziomie lokalnym;
- 2) inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotom;
- 3) inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- 4) opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej;
- 5) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
- 6) powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań;
- 7) monitorowanie procedury "Niebieskie Karty";
- 8) przekazywanie informacji, o której mowa w art. 9e ust. 3, oraz dokumentacji, o której mowa w art. 9c ust. 5a;
- 9) kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową;
- 10) składanie, na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej, zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. - Kodeks wykroczeń.

Zadania grupy diagnostyczno-pomocowej

Do zadań grup diagnostyczno-pomocowych należy w szczególności:

- 1) dokonanie, na podstawie procedury "Niebieskie Karty", oceny sytuacji domowej osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- 2) realizacja procedury "Niebieskie Karty" w przypadku potwierdzenia podejrzenia wystąpienia przemocy domowej, zwłaszcza w sytuacji wystąpienia ryzyka zagrożenia życia lub zdrowia;
- 3) zawiadomienie osoby podejrzanej o stosowanie przemocy domowej o wszczęciu procedury "Niebieskie Karty" pod jej nieobecność;
- 4) realizacja działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;

- 5) występowanie do zespołu interdyscyplinarnego z wnioskiem o skierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową albo w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;
- 6) występowanie do zespołu interdyscyplinarnego z wnioskiem o złożenie zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. - Kodeks wykroczeń;
- 7) monitorowanie sytuacji osób doznających przemocy domowej, a także zagrożonych wystąpieniem przemocy domowej, w tym również po zakończeniu procedury "Niebieskie Karty";
- 8) zakończenie procedury "Niebieskie Karty";
- 9) dokumentowanie podejmowanych działań, stanowiących podstawę:
 - a) uznania braku zasadności wszczęcia procedury "Niebieskie Karty",
 - b) wszczęcia procedury "Niebieskie Karty"; 21
- 10) informowanie przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego o efektach podjętych działań w ramach procedury "Niebieskie Karty".

Zasoby instytucjonalne Gminy Komarówka Podlaska świadczące pomoc osobom doznającym przemocy:

1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Komarówce Podlaskiej
2. Służba Zdrowia
3. Oświata (dyrektorzy szkół, pedagodzy, nauczyciele, psycholodzy)
4. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
5. Zespół interdyscyplinarny

Zasoby powiatowe:

1. Komenda Powiatowa Policji w Radzynie Podlaskim
2. Kuratorzy Sądowi oraz Sąd Rejonowy w Radzynie Podlaskim
3. Powiatowe Centrum pomocy Rodzinie w Radzynie Podlaskim.

Schemat procesu pomocy osobą doznającym przemocy:

Rozpoznanie przemocy – wszelkie zaobserwowane jej przejawy bądź podejrzenie przejawów wymagają indywidualnego rozpatrzenia po to, aby podejmowane działania przyniosły pozytywne rezultaty, a nie pogorszyły sytuacji.

Diagnoza wstępna – zorientowanie się czy i jakie bezpośrednie niebezpieczeństwo zagraża ofiarom, czy potrzebna jest natychmiastowa izolacja, kto może i powinien zareagować.

Interwencja – działanie w celu zatrzymania przemocy podejmowane nie tylko przez policję, ale także inne instytucje.

Diagnoza szczegółowa – dokładne rozpoznanie sytuacji rodziny, jej potrzeb, rozmiarów i przyczyn przemocy, a także deficytów i zasobów.

Opracowanie planu pomocy – plan powinien uwzględniać wszelkie działania, które mogą wpłynąć na zmianę funkcjonowania rodziny, a więc oprócz pomocy i wspierania ofiar, na trwałą zmianę zachowania sprawcy przemocy i jego postawę wobec ofiar - jest on planowany z zainteresowanymi osobami i akceptowany przez nie.

Realizacja planu pomocy - przy wychodzeniu z sytuacji przemocy, trwającej nieraz wiele lat, niezbędne jest zaplanowanie kolejnych kroków na miarę coraz większych możliwości ofiary, przechodząc do coraz trudniejszych zadań, aby wzrastała wiara w możliwość uporania się z problemem. **Korekta planu pomocy** – śledzenie realizacji planu i wprowadzenie w razie potrzeby zmian prowadzących do bardziej skutecznego działania.

VII. PRZEWIDYWANE EFEKTY

Zakładanym efektem realizacji programu jest stworzenie wielopłaszczyznowego, spójnego systemu wsparcia oraz pomocy dla osób i rodzin zagrożonych/dotkniętych przemocą domową oraz zwiększenie jego skuteczności poprzez :

- realizację działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy,
- podniesienie świadomości społecznej w obszarze przeciwdziałania przemocy,

- zwiększenie dostępności do pomocy specjalistycznej osobom i rodzinom doświadczającym przemocy,
- zintensyfikowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie,
- podniesienie jakości usług świadczonych przez przedstawicieli instytucji realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy,
- zmniejszenie liczby osób i rodzin dotkniętych przemocą domową.

Realizacja programu zwiększy skuteczność pomocy kierowanej do rodzin oraz stworzy możliwość współpracy pomiędzy instytucjami zajmującymi się problematyką przemocy. Oczekiwanym rezultatem wspólnych działań będzie przeciwdziałanie przemocy oraz patologizacji i zagrożeniu wykluczeniem społecznym. Interdyscyplinarne podejście daje możliwość rozwoju, zwiększenia świadomości w środowisku lokalnym, a tym samym podniesienia jakości życia mieszkańców Gminy Komarówka Podlaska.

VIII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Środki na realizację Programu mogą pochodzić z:

- 1) budżetu państwa,
- 2) budżetu gminy,
- 3) z innych źródeł

Głównym źródłem finansowania zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w Gminie Komarówka Podlaska są środki pochodzące z budżetu państwa i budżetu gminy. Odrębne źródło środków mogą stanowić te pochodzące z dotacji lub konkursów.

IX. MONITORING PROGRAMU

W ramach monitoringu Programu systematycznie gromadzone będą dane dotyczące występujących / zgłoszonych na terenie zjawisk przemocowych, ich rodzaju oraz realizacji określonych działań programu służących skutecznej walce z nimi. Zgromadzone dane będą służyć sprawdzeniu skali zjawiska oraz efektywności i skuteczności działań programowych.

Dzięki zebraniu danych, przeprowadzeniu ich analizy oraz interpretacji, uzyskane informacje posłużą do dalszego planowania i modyfikacji Programu oraz wpłyną na poprawę efektywności i szybkość reakcji na zaistniałe zjawisko przemocy.

PODSUMOWANIE

Przemoc domowa jest głównym problemem przestrzegania praw człowieka. Jest zjawiskiem, którego zasięg jest znacznie większy, niż odnotowują to przeprowadzane badania i statystyki. Często zdarza się, że z pozoru błaha awantura przeradza się w prawdziwy dramat. Wzrastające odsetki zarejestrowanych sytuacji stosowania przemocy świadczą o tym, iż coraz trudniejsza jest właściwa komunikacja w rodzinach i niewątpliwie koniecznym jest jednoczesne włączenie się wielu instytucji i organów w walkę z tym zjawiskiem. Tylko współpraca międzyinstytucjonalna daje gwarancję skuteczności podejmowanych działań służących zniwelowaniu zjawiska przemocy i ochronie ofiar przemocy.

Należy także wspierać specjalistów i inne osoby bezpośrednio pracujące z rodzinami uwikłanymi w przemoc gdyż wzrost ich kompetencji pozwala mieć nadzieję, że szanse uzyskania fachowej pomocy ciągle będą rosnąć.